

Datum
2019-05-27
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2019-315

Yttrande

Till
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss från Utbildningsdepartementet - Betänkandet Att förstå och bli förstörd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83) U2018/04684/UF

Sammanfattning

Kommunstyrelsen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i betänkandet som förväntas leda till tydlighet vad gäller framtida tolkkompetenser. Bedömningen är att betänkandet på ett bra sätt åskådliggör tolkning av det talade språket ur olika aspekter och med i huvudsak bra förslag. Förslagen behandlar främst tolkning ur statliga myndigheters perspektiv men kommer även att påverka kommuner och landsting. Säkerställda utbildningsnivåer är viktiga och bra förslag men kostnaderna förväntas öka och tillgången riskerar minska. Nedan lämnas synpunkter i ärendet.

Utbildningsdepartementet har beviljat anstånd med svar till 27 maj.

Yttrande

Kommunstyrelsen lämnar följande synpunkter som i huvudsak följer kapitelindelningen i betänkandet.

6. Utbildning

Utredningens intentioner om att det behövs strategiskt inriktade åtgärder rörande utbildning för tolk i talade språk är ett bra förslag.

7. Kvalitetssäkring genom utbildning, validering och auktorisation

Kommunstyrelsen delar utredningens intentioner om att kvalitetssäkra utbildningsnivåer och genom lag kunna trygga tolkkompetenser i upphandlingar. En framtida förskjutning mot auktorisation med tolkutbildning på högskola, validering och praktik är viktiga delar av denna strategi. Dagens system är svåröverskådligt och skapar otydligheter genom mångfalden av tolkkompetenser. Förslag om att kvalitetssäkra utbildningsnivåer och i synnerhet validering är ett bra strategiskt förslag. Insatserna förväntas bidra till en ökad tydlighet av förståelsen kring tolkkompetenser. Erfarenheterna av de tolkar som anlitas av Malmö stad är goda och avvikelserna är få (mindre än en procent 2018).

Det finns ett viktigt behov av vardagskommunikation mellan exempelvis skola/vård och vårdnadshavare/anhöriga. Detta behov behöver kunna fortgå utan att auktoriserade eller grundutbildade tolkar måste anlitas.

Statistik i Malmö stad visar att 68 olika språk varit aktuella under 2018. Behov har i huvudsak gällt *övriga tolkar*¹ som anlitats mest (55 procent) och *grundutbildade tolkar*² (40 procent). Förslag om att i första hand kunna anlita auktoriserade tolkar och i andra hand utbildade tolkar kan bli svårt om det saknas tolkar i vissa språk. Risker för bristfälligt utbud av auktoriserad och utbildade tolkar inom mindre frekventa språk kan göra det svårt för kommuner att säkerställa fungerande kommunikation med medborgare i behov av tolk.

8. Tillsyn och samverkansfrågor

Förslag om tydligare styrning, samverka och tillsyn är bra förslag.

9. Barn och anhöriga som tolkar

Förslag om att Kammarkollegiet tar fram informationsmaterial för tolkanvändare är välkommet. Att barntolkning endast får ske i akuta fall är en viktig och bra reglering.

11. Teknikutveckling

Förslag om teknik- och terminologiutveckling är bra även ur miljöperspektiv. Förslag om terminologiutveckling behöver tillse att all offentliga verksamhet omfattas och att kommunal ordsamling medräknas.

13. Kostnader och finansiering

Vad gäller ekonomiska konsekvenser delar kommunstyrelsen den beskrivning som framgår av betänkandet, att kostnader kommer påverkas av hur kommuner och landsting väljer att anlita tolkkompetens.

Malmö stad kommer få ökade kostnader av förslagen om det framöver endast kan upphandlas auktoriserad och grundutbildad tolk. Malmö stads verksamheter använder och behöver tolk för att kunna kommunicera i sammanhang som kan betraktas som viktig vardagskommunikation. Det behöver också poängteras att inrapporterade avvikelser i Malmö stad skett vid mindre än en procent av fallen under 2018, vilket tolkas som att det finns en god kvalitet bland de tolkar som anlitas. Auktoriserad tolk har endast anlitats i 5 procent av alla tillfällen. Om Malmö stads verksamheter under 2018 hade bokat grundutbildad tolk istället för övrig tolk vid samtliga tillfällen hade kostnaderna ökat med omkring 2,3 miljoner kronor. Beräkningen baseras på genomförda beställningar och

¹ Övriga tolkar enligt Malmö stads avtal är de som har gått utbildningar utan statlig tillsyn, men som minst har gått grundutbildning/introduktionsutbildning (30 timmar) i tolketik och tolkmetoder, inklusive tolkar som genomgått tolkutbildning i arbetsförmedlingens regi.

² Grundutbildade tolkar enligt Malmö stads avtal är de som har genomgått sammanhållen grundutbildning som ges vid folkhögskolor och studieförbund som tidigare varit under tillsyn av Tolks- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet och nu är under tillsyn av Myndigheten för yrkesskola.

nuvarande avtals skillnader i kostnad på 63 kronor per timme mellan grundutbildad och övrig tolk.

Förslag om säkerställda utbildningsnivåer är bra ur medborgar- och kommunikationsperspektiv samt underlättar i upphandlingssammanhang. Däremot förväntas ökade kostnader och svårare tillgänglighet om det saknas ett alternativ till auktoriserad och utbildad tolk.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Anna-Lena Alnerud
.....

Torbjörn Tegnhammar (M) avser lämna in ett särskilt yttrande.